

Pensiju fondu apskats

Nr. 24

2017. gads

Pensiju 2. līmenis

Tirgus apskats

2017. gads investoriem sagādāja ne tikai caurmērā pozitīvus rezultātus finanšu tirgos, bet arī vairākus iemeslus uztraukumam:

- pieaugošas procentu likmes un sarūkošie monetārās stimulēšanas apjomi;
- uzņēmumu akciju augstie novērtējumi un pašreizējās finanšu tirgus augšupejas ilgums (jau astoņi pilnie gadi);
- spriedze Vidējos Austrumos un Ziemeļkorejā, vēlēšanas Eiropā, kā arī citi politiskie notikumi pasaulē.

Gads bija lielisks pierādījums tam, ka cenu pieauguma ilgums tirgū neko nenozīmē un augšupejas tendence nebeidzas vienīgi tās ilguma dēļ. ASV dolāru izteiksmē visu valstu pasaules indekss pagājušajā gadā pieauga par 21.6%, kas ir trīs reizes labāks rādītājs par indeksa vidējo pieaugumu pēdējo 30 gadu laikā (7.2% apmērā).

Viena no galvenajām aktualitātēm attiecībā uz pasaules uzņēmumu akcijām bija tendences maiņa attīstības tirgos un to atgriešanās pēc sešus gadus ilguša viduvēja snieguma. Attīstības tirgu uzņēmumu akcijas kopumā pieauga par 34.4%, arī būtiski pārsniedzot 30 gadu vidējo 13.3% atdevi. Euro vērtības pieaugums lielā mērā kavēja atdevi investoriem, kas pamatā investēja EUR valūtā, kuras vērtība pieauga par 13.8% attiecībā pret ASV dolāriem 2017. gadā.

Obligāciju zemais ienesīgums, mazā kredītriska starpība un monetārās politikas stabilizēšanās nozīmē to, ka perspektīvā obligāciju atdeve būs viduvēja. Tomēr obligācijas vēl joprojām paliek finanšu instrumentu portfeļos diversifikācijas nolūkā un lai aizsargātos no neparedzētiem notikumiem.

Valsts fondēto pensiju shēmas plānu sniegums

2017. gadā vidējais pensiju 2. līmeņa ienesīgums veidoja 3.17%, būtiski pārsniedzot līdzīgu

rādītāju gadu iepriekš (vidējais ienesīgums 2016. gadā bija 2.02%). Pērn izcilu sniegumu nodrošināja aktīvie plāni, vairojot klientu kapitālu vidēji par 4.14% (gadu iepriekš - 2.34%). Saglabājoties zemajām procentu likmēm, konservatīvie plāni piedzīvoja ļoti pieticīgu vērtības kāpumu 0.65% apmērā (2016. gadā to sniegums veidoja 1.26%).

Sabalansētie plāni to sniegumā bija tuvāki aktīvajiem plāniem, ļaujot klientiem vidēji nopelnīt 2.94% (gadu iepriekš - 2.01%). Ievērojams fakts, ka konservatīvo plānu ienesīgums ar laiku ir stabili samazinājies no vidēji 3.54% gadā desmit gadu griezumā līdz 0.65% pēdējā gadā. Tātad pat laikā aktīvo plānu ienesīgums ir ļoti svārstīgs. Tādēļ aktīvo plānu sniegumu ir ieteicams vērtēt daudz ilgākā laikā periodā - desmit gadu griezumā un ilgāk.

VFPS plānu sniegums 2017. gadā

Vidējais ienesīgums	1 gads	3 gadi*	5 gadi*	10 gadi*
Konservatīvie plāni	0.65%	1.04%	1.56%	3.70%
Sabalansētie plāni	2.94%	2.12%	2.60%	3.42%
Aktīvie plāni	4.14%	2.92%	3.52%	2.90%
Visu plānu vidējais ienesīgums	3.17	2.38%	2.94%	3.15%

* - Ienesīgums vidēji gadā

Avots: www.manapensija.lv, Latvijas Komercbanku asociācija

Kopumā visu plānu vidējais ienesīgums, vērtējot to dažādos laika periodos, ir 2.4 un 3.2 procentu robežās. Tas ir veicinājis stabila valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu vērtības kāpumu, ko uzskatāmi ilustrē visu pensiju 2. līmeņa daļas vērtības dinamika attēlā zemāk.

Pensiju 2. līmenis

VFPS plānu vidējā daļas vērtība

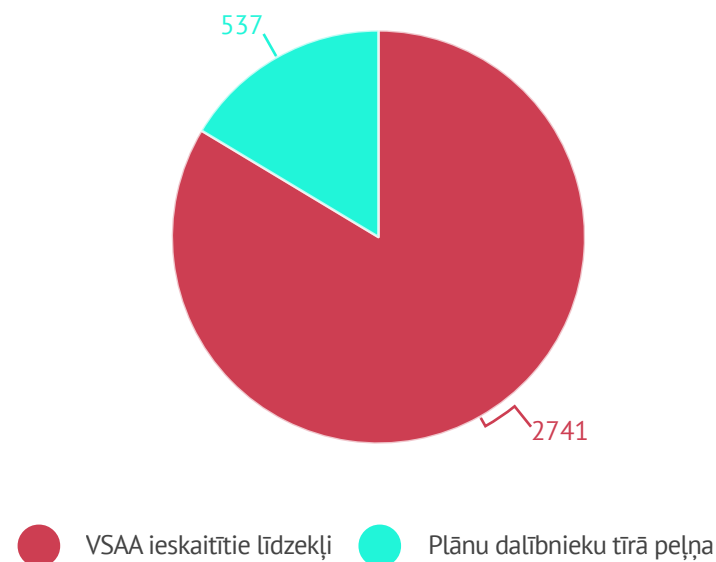
Avots: manapensija.lv, LKA aprēķini

VFPS plānu aktīvi

Valsts fondēto pensiju shēmas aktīvu vērtības apjoms turpinājās augt, sasniedzot 3.28 miljardu eiro. Gada laikā uzkrāto līdzekļu vērtība palielinājusies par aptuveni 515 miljoniem eiro. VSAA informācija liecina, ka no kopējiem sistēmas aktīviem aptuveni 2.74 miljardus veido dalībnieku veiktās iemaksas, bet 537 miljonus – plānu ģenerētā peļņa no investīcijām. Šī summa ir pensiju kapitāla tīrais pieaugums, no kura ir atskaitītas visas ar

līdzekļu pārvaldīšanu un administrēšanu saistītās izmaksas (atlīdzības pārvaldītājiem, turētājbankām un citas). 2017. gada beigās vidējais uzkrājums uz vienu shēmas dalībnieku ir 2567 eiro.

VFPS plānu aktīvu kompozīcija, miljonos EUR Kopš darbības sākuma

Avots: manapensija.lv, LKA aprēķini

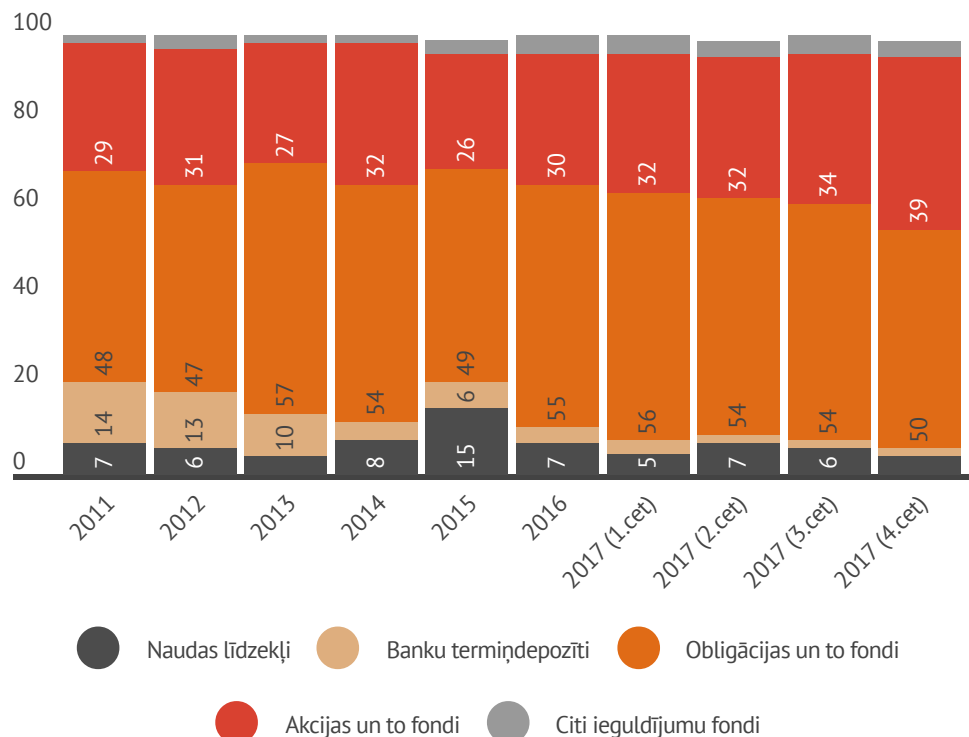
Plānu investīciju struktūra

Latvijas Komercbanku asociācijas apkopotie dati liecina, ka VFPS pārvaldītāji 2017. gadā aktīvajos plānos palielinājuši ieguldījumus uzņēmumu akcijās un akciju fondos par 9 procenta punktiem - līdz 39%. Jāatzīmē, kas tas ir lielākais šādu ieguldījumu īpatsvars vismaz pēdējos sešos gados. Ieguldījumi obligācijās un obligāciju fondos samazinājās gada pēdējā ceturksnī, veidojot 50%. Naudas līdzekļu īpatsvars ceturksņa beigās saruka līdz 4% salīdzinājumā ar 7% iepriekšējā gada beigās.

Pensiju 2. līmenis

VFPS aktīvo plānu instrumentu struktūra, %

Avots: LKA aprēķini

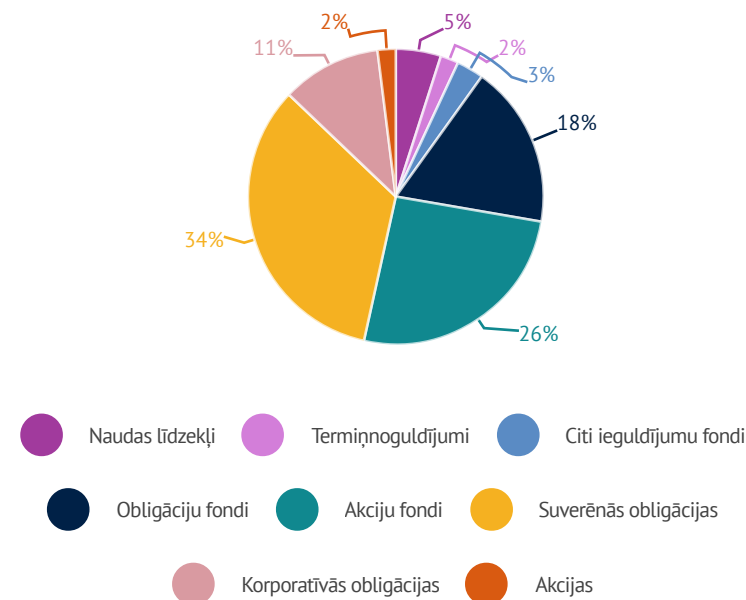

Sabalansēto plānu struktūrā akcijās ieguldīto līdzekļu daļa arī pieaugusi par 5%, sasniedzot 20% no ieguldījumiem. Atšķirībā no aktīvajiem plāniem, ieguldījumi obligācijās un to fondos nepiedzīvoja samazinājumu. Brīvo naudas līdzekļu īpatsvars bija tikai 3% pretstatā 5% iepriekšējā gada beigās.

Konservatīvo plānu struktūrā lielāko daļu ieguldījumu (90%) nemainīgi veido obligācijas un to fondi, kas ir par 8% vairāk kā 2016. gada beigās. Termiņnoguldījumu daļa 4. ceturksnā

beigās veidoja 4% no kategorijas neto aktīviem. Brīvo naudas līdzekļu īpatsvars saruka līdz 6% (pretstatā 12% 2016. gada beigās).

VFPS kopējā struktūra, 2017. gada decembris

Avots: LKA aprēķini

VFPS kopējo aktīvu struktūras detalizētāks griezumā liecina, ka aptuveni 1.1 miljardi eiro jeb trešā daļa no sistēmā uzkrātā pensiju kapitāla ir ieguldīta tiešā veidā valdību obligācijās. Savukārt ieguldījumu akciju obligāciju fondos veido 26%, obligāciju fondos - 18%. Termiņnoguldījumos izvietoti 2%, bet 5% no uzkrājuma ir brīvo naudas līdzekļu formā. Pārējos ieguldījumu fondos ir ieguldīti 3% no pensiju 2. līmeņa aktīviem.

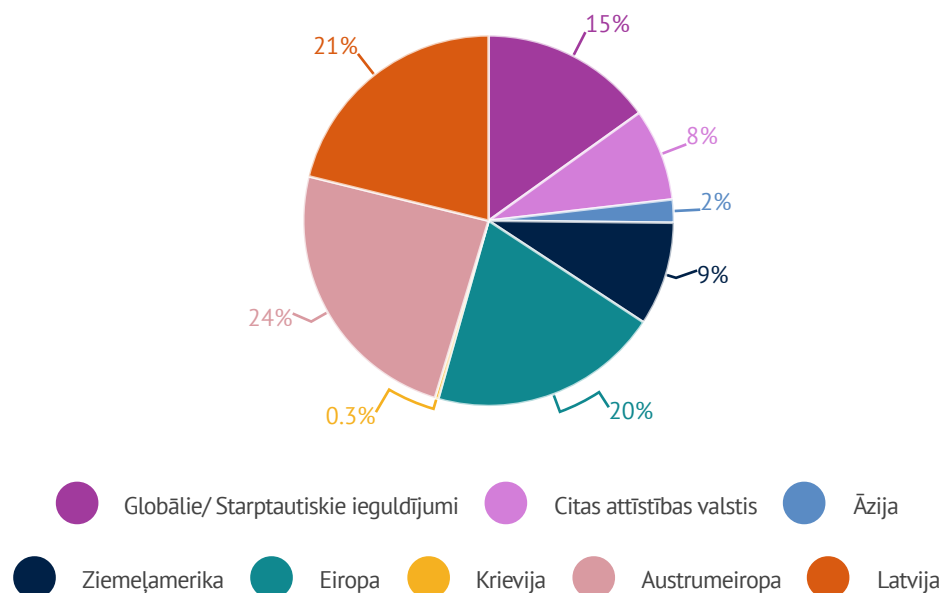
Valūtu sadalījumā lielākā daļa VFPS līdzekļu nemainīgi ieguldīti eiro denominētos aktīvos (93.3%). ASV dolāru pozīcijas veido 4.8% no aktīviem, bet pārējās valūtās ieguldīti 1.9% no pensiju 2. līmeņa līdzekļiem.

Pensiju 2. līmenis

Plānu līdzekļu izvietojumā pārvaldītāji turpinājuši ievērot plašu reģionālu diversifikāciju. Ceturkšņa beigās aptuveni 700 miljoni eiro no VFPS līdzekļiem ir ieguldīti Latvijā. Ieguldījumi Austrumeiropā un citās Eiropas valstīs veido, attiecīgi, 24% un 20% no VFPS aktīvu vērtības. Ap 15% ieguldījumu veikti valstīs ārpus Eiropas, bet atlikušie 19% ieguldīti starptautiskos tirgos.

VFPS līdzekļu izvietojums pa reģioniem

Avots: LKA aprēķini

Vispārējā informācija

2017. gadā beigās valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļi tiek uzkrāti deviņu sabiedrību pārvaldītos 23 ieguldījumu plānos. Vienpadsmit no tiem ir aktīvas

stratēģijas plāni, četri ir sabalansētas stratēģijas plāni, bet astoņi plāni veic ieguldījumus atbilstoši konservatīvai stratēģijai. Kopumā VFP shēmā 2017. gada beigās bija reģistrēti 1.278 miljoni dalībnieku. No viņiem 829 tūkstoši dalībnieku ir izvēlējušies aktīvās kategorijas plānus, 325 tūkstoši – konservatīvās kategorijas plānu, bet 124 tūkstoši – plānus, kas ietilpst sabalansētajā kategorijā.

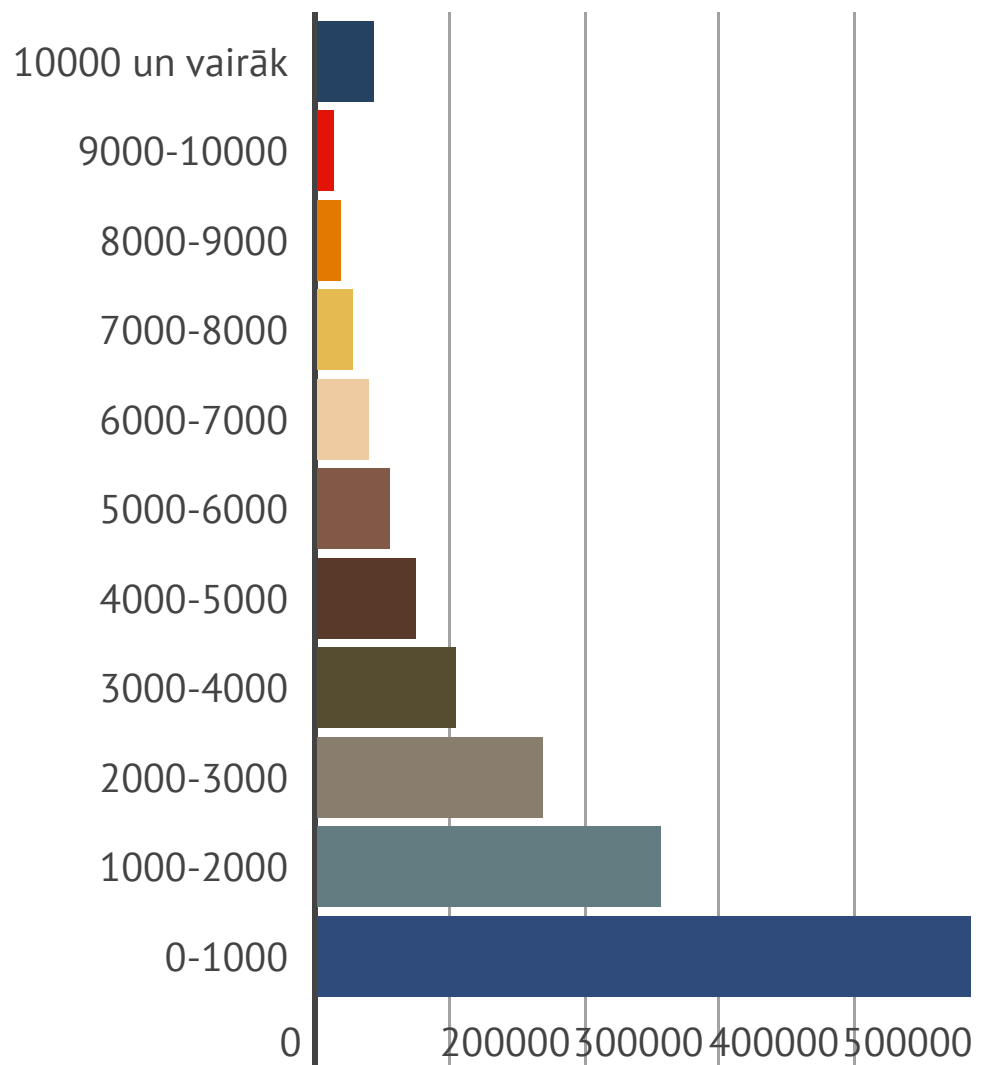
Aktuālā tēma

Arvien biežāk tiek runāts par ēnu ekonomikas ietekmi uz sociālo budžetu un pensiju kapitālu. Darba ņēmēju skaits, kas saņem minimālo algu, ir mērāms simtos tūkstošu cilvēku. Nebūtu korekti uzskatīt, ka visi minimālo algu saņēmēji darbojas ēnu ekonomikā. Taču, zinot to, ka ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits Latvijā nu jau ir noslīdējis zem viena miliona, ir arvien lielāks pamats bažām, ka ievērojama daļa no šiem vairākiem simtiem tūkstošu minimālo algu saņēmēju nepārtiek tikai no minimālās algas. Statistikas dati rāda, ka pusmiljonam cilvēku pensiju 2. līmenī uzkrātais kapitāls nepārsniedz 1 000 eiro. Nākamajiem 250 tūkstošiem tas svārstās robežās no 1 000 līdz 2 000 eiro. Vienam miljonam Latvijas pensiju 2. līmeņa klientu (no kopā 1.278 miljoniem) pensiju 2. līmeņa kapitāls ir robežās no 0 līdz 4 000 eiro.

Pensiju 2. līmenis

Pensiju 2. līmeņa dalībnieku kapitāls eiro, no līdz

Avots: VSAA dati

Veicot iemaksas pensiju 2. līmenī no minimālās algas (kas 2018. gadā veido 430 eiro), nebūs iespējams sakrāt apmierinošu pensiju kapitālu. Ikmēneša iemaksa veido vien 25.8 eiro, kas gadā sasniedz 310 eiro. Trīsdesmit gadu garumā šīs iemaksas veidos 9 288 eiro. Pieņemot vidējo līdzšinējo vidējo pensiju 2. līmeņa ienesīgumu 3% gadā, pensiju kapitāls sastādīs 15 035 tūkstošus eiro. Pie sagaidāmā mūža ilguma 75 gadi, šo kapitālu vajadzēs sadalīt starp vidēji desmit pensijas gadiem. Tas varētu nodrošināt ikmēneša papildinājumu valsts minimālajai pensijai 125 eiro apmērā. Noslēgumam ir vērts atzīmēt, ka pie inflācijas 2% gadā, šis papildinājums veidos vien 69 eiro. Tādēļ aicinām jau tagad rūpīgi aizdomāties par to, kādas sekas nākotnē izraisīs sociālo iemaksu veikšana no minimālās algas.

Pensiju 3. līmenis

Privāto pensiju fondu darbības apskats par 2017. gadu

Privāto pensiju fondu pensiju plānu ienesīgums

2017. gadā visi pensiju 3. līmeņa plāni uzrādīja pozitīvu ienesīgumu. Gada griezumā sabalansēto pensiju plānu gada ienesīgums sasniedza 2.41%, savukārt aktīvo pensiju plānu gada ienesīgums uzrāda 5.69% gada likmi. Kamēr piecu gadu ienesīgums sabalansētajiem pensiju plāniem sastādīja 2.81%, bet aktīvajiem plāniem - 5.22%. Ilgtermiņa ienesīgums saglabājas stabils, un vidējā visu pensiju plānu investīciju atdeve 10 gados ir bijusi 2.95% gadā.

Pensiju 3. līmeņa pensiju plānu sniegums uz 2017. gada 31. decembri

Vidējais svērtais ienesīgums	1 gads	3 gadi*	5 gadi*	10 gadi*
Sabalansētie plāni	2.41	2.25	2.81	3.21
Aktīvie plāni	5.69	4.45	5.22	2.62
Visu plānu vidējais ienesīgums	3.67	3.10	3.72	2.95

* - ienesīgums vidēji gadā

Avots: Latvijas Komercbanku asociācija

Pensiju plānu aktīvi

Saskaņā ar LKA datiem, 2017. gadā pensiju plānu aktīvi palielinājās visiem privātajiem pensiju fondiem, un pensiju plānu aktīvi pieauga par 54 milj. eiro jeb 14%, sasniedzot 434 milj. eiro, kas ir 13% no pensiju 2. līmeņa aktīvu summas.

Aktīvu pieaugums saistīts ar kopējām iemaksām pensiju plānos 77 milj. eiro apmērā, kā arī ar pensiju fondu pārvaldnieku nodrošināto peļņu no ieguldījumiem 11 milj. eiro apmērā.

Individuālās iemaksas pensiju plānos

2017. gadā pensiju plānu dalībnieku individuālās iemaksas sasniedza 67 milj. eiro apjomu, savukārt 2016. gadā - 61 milj. eiro. Vidējā iemaksa uz vienu dalībnieku mēnesī veido aptuveni 4-5% no vidējās mēneša bruto darba samaksas. Tā kā vidējais dalībnieku vecums ir 48 gadi, šāda iemaksu likme ir vērtējama kā izteikti nepietiekoša, lai izveidotu pilnvērtīgu uzkrājumu līdz valsts pensijas vecumam un būtiski kompensētu ienākumu kritumu, kas sagaidāms no valsts pensijas. Iedzīvotājiem ieteicams veikt regulāras iemaksas ar ieteicamo iemaksu likmi mēnesī 5-10% no mēneša bruto darba algas.

2017. gada 1. janvārī ir stājušies spēkā grozījumi likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli, kas nosaka attaisnato izdevumu piemērošanas kārtību par iemaksām privātajos pensiju fondos.

Lai saņemtu iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumus, privātās iemaksas, kas veiktas pēc 2017. gada 1. janvāra, ir jāatstāj ieguldītas pensiju 3. līmenī vismaz gadā, kad tās ir veiktas, gan arī nākošajā kalendārā gadā. Iepriekšminētais nosacījums neattiecas uz pensiju plāna dalībnieku, kurš ir atzīts par 1. grupas invalīdu uz mūžu, kā arī pensiju plāna dalībnieka nāves gadījumā.

Darba devēju iemaksas pensiju plānos

Pēdējo piecu gadu laikā darba devēju iemaksu apjoms nav būtiski svārstījies un ik-gadu sastāda ap 9-10 milj. eiro, kamēr privātpersonu iemaksas šajā periodā ir vairāk kā dubultājušās. Uzņēmumu skaits, kas veic iemaksas par saviem darbiniekiem, 2017. gadā sastāda 1026. Šie darba devēji veido papildpensijas uzkrājumu kopumā vairāk kā 55 000. darbiniekiem jeb ap 6% nodarbināto personu Latvijā. Darba devēju līdzdalība privāto pensiju uzkrājumu veidošanā Latvijā pieaug ļoti lēni.

Aizvien vairāk Eiropas valstu Darba likumos veic izmaiņas, lai darba ņēmēju darba samaksas struktūrā bez ikmēneša algas iekļautu arī obligātas darba devēja iemaksas privātajam pensiju uzkrājumam darbinieka labā. Šādas sistēmas jau vairākus gadus darbojas Apvienotajā Karalistē, Dānijā, Jaunzēlandē un Austrālijā, ASV, Nīderlandē, nesen pievienojās arī Turcija un

Pensiju 3. līmenis

un citas valstis. Austrijā un Īrijā par automātiskās darba devēju pensiju shēmas ieviešanas lietderību ir uzsāktas publiskās debates, turklāt OECD šo sistēmu Vācijai ir ieteikusi 2016. gada aprīlī.

Piedāvātais ienākumu izlīdzināšanas mehānisms nodrošina individuālu uzkrājumu veidošanu papildus valsts pensijai, nav uzskatāms par papildus slogu darba devējiem vai darba ņēmējiem. Arī fakts, ka cilvēki dzīvo ilgāk, liek valdībām apsvērt visaptverošus mehānismus, lai nodrošinātu iedzīvotāju labklājību vecumdienās un mazinātu sociālo spriedzi sabiedrībā.

Latvijā prasība veidot privātos pensiju 3. līmeņa uzkrājumus (jeb uzkrājumu ar dzīvības apdrošināšanu) no darba devēju puses ir iestrādāta Jaunuzņēmumu atbalsta darbības likumā, kā arī Dzelzceļa likumā, atsevišķas dzelzceļa speciālistu profesijas atrunājot MK noteikumos "Noteikumi par dzelzceļa speciālistu profesijām, kurās nodarbinātajiem tiek nodrošināta papildpensijas uzkrājumu veidošana privātajos pensiju fondos vai dzīvības apdrošināšanā ar līdzekļu uzkrāšanu". Šī prasība nostiprināta "Latvijas Dzelzceļš" koncerna darba koplīgumā.

Pašlaik Latvijā dažādās nozarēs notiek diskusijas par koplīgumu jeb ģenerālvienošanas nozīmi starp darba devējiem un arodbiedrībām. Tieši koplīgums ir veids, kā nodrošināt pārtikušas vecumdienas attiecīgajā nozarē strādājošiem darbiniekiem, paredzot noteikta līmeņa iemaksas pensiju 3. līmenī. Šeit liela nozīme ir arodbiedrību un darba devēju iniciatīvai, kā arī kopējam industrijas briedumam.

Jāatzīmē, ka joprojām Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā nav paredzēta iespēja valsts un pašvaldību iestādēm veikt iemaksas pensiju 3. līmenī jeb uzkrājošajā dzīvības apdrošināšanā par labu saviem darbiniekiem, līdz ar to darba samaksā nav iespējams iekļaut šo ilgtermiņa komponenti.

Tomēr, salīdzinoši izdevīgu nodokļu atvieglojumu dēļ, uzņēmumi Latvijā, skatoties Baltijas griezumā, ir priekšgalā darba devēju veidotu uzkrājumu par labu saviem darbiniekiem ziņā.

Izmaksas no privātajiem pensiju fondiem

2017. gadā privātie pensiju fondi izmaksāja privātās pensijas kapitālu 35 milj. eiro apmērā, kas ir par 16% jeb nepilniem 5 milj. eiro vairāk kā 2016. gadā. Pensiju plānu dalībnieki papildpensijas kapitālu var saņemt kā regulāru izmaksu, pa daļām jeb vienā maksājumā. Arvien vairāk dalībnieku izvēlas uzkrājumu saņemt regulāri vai pa daļām, kas būtu piemērotākais uzkrājuma saņemšanas veids ilgtermiņā, ja ir uzkrāts pietiekošs kapitāls ilgtermiņa izmaksām.

94% (jeb 33 milj. eiro) no kopējā izmaksātā kapitāla veido izmaksas privātpersonām, kuru vecums pārsniedz 55 gadus. Kapitāla apjoms, kas tiek izmaksāts pensiju plānu dalībnieku mantiniekiem – kā mantojuma summa, ir 972 tūkst. eiro. Kopā no dalības privātajos pensiju fondos 2017. gadā izstājušies ap 10 000 dalībnieku.

Privātā pensijas kapitāla pārskaitījumi starp pensiju fondiem

Pensiju plānu dalībnieku aktivitāte attiecībā uz privātās pensijas kapitāla pārvedumiem starp pensiju fondiem saglabājas salīdzinoši nelielos apjomos. 2017. gadā starp pensiju fondiem pārskaitītais kapitāls sasniedza 849 tūkst. eiro jeb 2% no kopējā izmaksātā kapitāla apjoma.

Vidējais uzkrātais privātās pensijas kapitāls un dalībnieku vidējais vecums

Vidējais uzkrātais privātās pensijas kapitāls uz vienu pensiju plāna dalībnieku 2017. gadā ir palielinājies par 118 eiro un veido 1516 eiro.

Savukārt vidējais izmaksātais privātās pensijas kapitāls privātpersonām ir 1286 eiro, bet kolektīvās dalības līgumu dalībniekiem ir 2864 eiro.

2017. gada laikā vidējais pensiju plānu dalībnieku vecums nav mainījies (48 gadi). Pensiju 3. līmeņa dalībai cilvēki piesakās salīdzinoši vēlu, kas liecina par vispārējo demogrāfisko

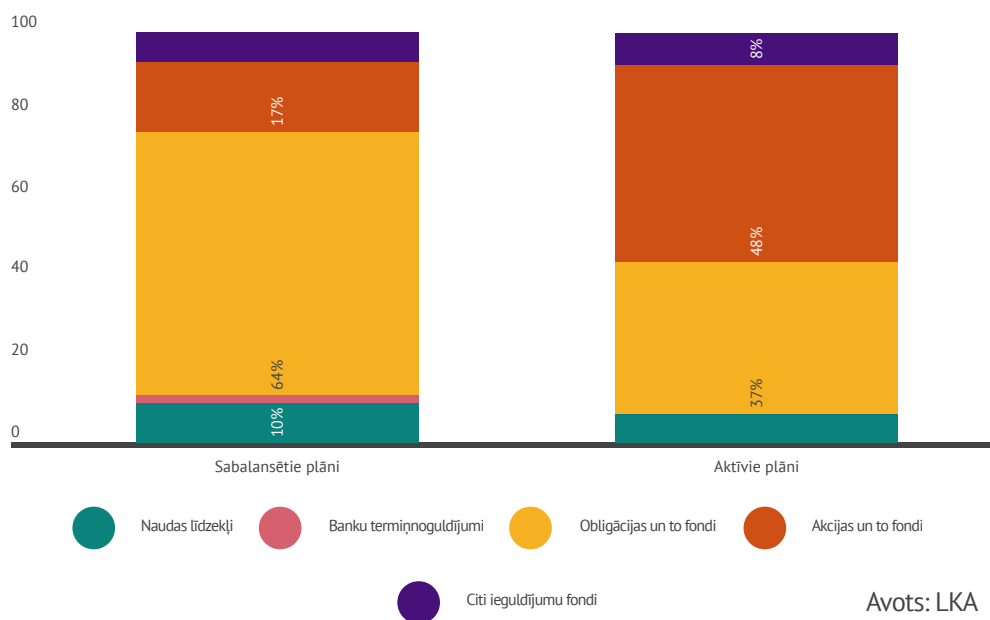
Pensiju 3. līmenis

situāciju Latvijā, kad sabiedrība pamazām noveco.

Pensiju plānu ieguldījumu struktūra

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, 2017. gada ieguldījumi akciju fondos un akcijās ir nedaudz pieauguši, savukārt ieguldījumi obligāciju fondos un obligācijās ir samazinājušies. Turklāt, aktīvie plāni, salīdzinot ar 2016. gadu, ir palielinājuši par 7% ieguldījumus akcijās un akciju fondos, savukārt sabalansētie- 6% ieguldījumus akcijās. Sabalansētajiem plāniem ieguldījumi akcijās un akciju fondos palielinājušies līdz 17%, bet obligācijās un obligāciju fondos- 64%, kamēr aktīvajiem plāniem ieguldījumi akcijās un akciju fondos sastāda 48%, bet obligācijās un obligāciju fondos 37%.

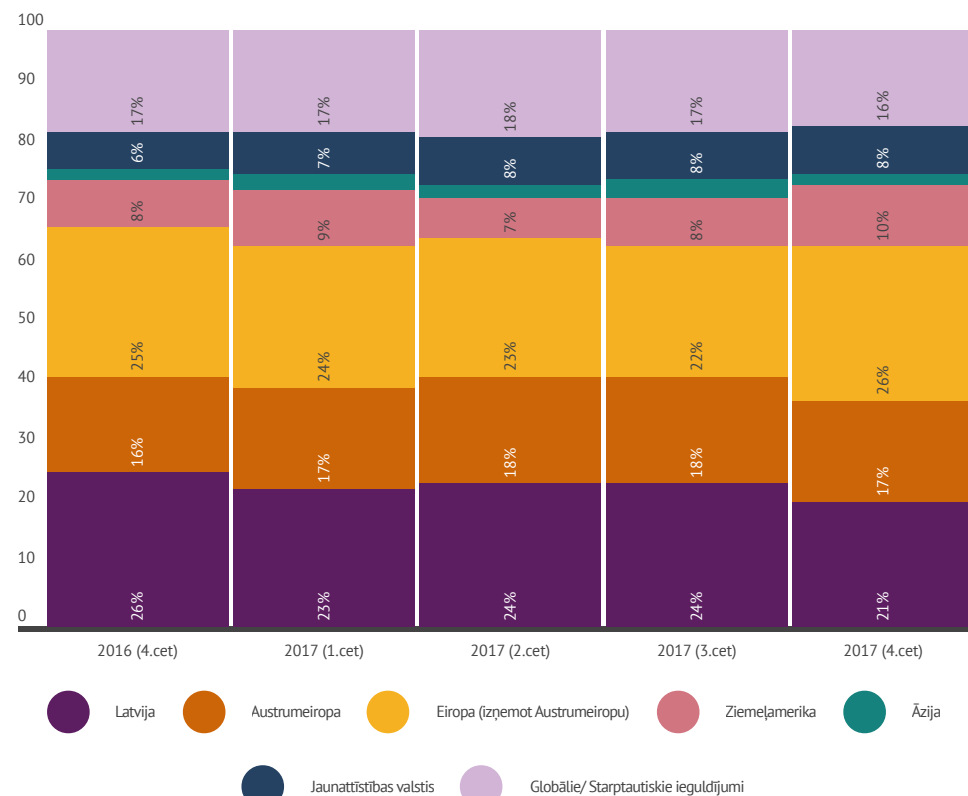
Pensiju 3. līmeņa pensiju plānu ieguldījumu instrumenti 2017. gada 4. ceturksnī

Avots: LKA

2017. gadā notikušas vairākas izmaiņas ieguldījumu izvietojumā pa reģioniem. Ieguldījumi palielinājušies par 2% jaunattīstības valstīs, par 2% Ziemeļamerikā, par 1% Eiropā un Austrumeiropā, līdz ar to ieguldījumu īpatsvars Latvijā sastāda 21%. Par 1% ieguldījumi samazinājušies globālajos tirgos, kamēr Āzijā ieguldījumu īpatsvars 2017. gadā nav mainījies.

Pensiju 3. līmeņa līdzekļu izvietojums pa reģioniem

Avots: LKA

Pensiju plānu dalībnieki

Kopumā pensiju 3. līmenī savus uzkrājumus veido 286 507 dalībnieku (80% individuālie dalībnieki, 20% uzņēmumu darbinieki, par kuriem iemaksas veic darba devēji). Tas sastāda

Pensiju 3. līmenis

22% no pensiju 2. līmeņa dalībnieku skaita jeb 29% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Privāto pensiju krājēju skaits pieaug, taču tempi ir lēni. Jauno dalībnieku skaits 2017. gadā sasniedza 14 270 personas.

Kā liecina starptautiskā prakse, tad brīvprātīgie pensiju uzkrājumi veidojas lēni, it sevišķi gados jaunāku cilvēku segmentā, kuri varētu jau ar nelielām iemaksām, izmantojot ilgstošu darba stāžu, veidot nozīmīgu savu privāto kapitālu tam laika periodam, kad ienākumi no algota darba vairs nebūtu. Līdz ar to aizvien aktuālāks kļūst jautājums par visaptverošu un sistēmisku pieeju privāto pensiju uzkrājumu veidošanā. Kā viens no starptautiski atzītiem risinājumiem ir iepriekš aprakstītie darba devēju obligātie privātie pensiju plāni.

Sabiedrībai ir pieejami vairāki interneta resursi www.manapensija.lv, www.lka.org.lv, kā arī katra privātā pensiju fonda mājaslapas, kas sniedz iedzīvotājiem gan vispārēju informāciju par Latvijas valsts pensiju sistēmu, gan arī konkrētu – par pensiju plānu darbības rezultātiem. Savukārt interneta vietnē www.latvija.lv iedzīvotāji var noskaidrot savu pensiju 1. un 2. līmenī uzkrāto kapitālu, kas ļauj aprēķināt nepieciešamo privātās pensijas (pensiju 3. līmeņa) kapitāla apjomu pensijas vecumā. Nenoliedzami augstāku ienākumu līmeni pensijā iedzīvotāji var sasniegt, izmantojot visas trīs pensiju sistēmas komponentes.

Latvijā šobrīd darbojas seši privātie pensiju fondi (pieci atklātie un viens slēgtais pensiju fonds), piedāvājot 18 dažādus pensiju plānus, kas atšķiras pēc līdzekļu ieguldīšanas stratēģijas un ienesīguma rādītājiem (četri pensiju plāni ar sabalansētu ieguldījumu stratēģiju, 13 – ar aktīvu un viens – ar konservatīvu).